

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

UKA 2018/52, 53, 54 & 55

16.10.18.

Múte Bourup Egede

Inuusuttut 18-t norlugit ukiullit unnukkut nalunaaqutaq 20:00-p kingorna Cafèliarlutik kakaoitorsinnaanngornissaat, sodavanditorsinnaanngornissaat assigisaannilluunniit najoqqaasinnaanngornissaat pillugu Imigassaq pillugu Inatsisartut Inatsisaanni § 20 imm. 4 atorunnaarsinnissaanut siunnersuuteqaqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Malene Vahl Rasmussen, Demokraatit)

Imigassaq pillugu inatsit allanngortinniarlugu siunnersuummik saqqummiusseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut, taamaasillutik niuertarfiit imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarsinnaalersillugit ataasinnigornermiit arfininngornermut nalunaaqutaq ullaakkut quliniit unnukkut arfineq-pingasup tungaanut.

(Inatsisartunut ilaasortat Justus Hansen aamma Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraatit)

Imigassamut inatsimmi imigassat aalakoornartortallit pillugit pilerisaarutit suulluunniit inerteqqutaanerata atorunnaarsinnissaa imaluunniit allamik taama sakkortutigisumik taarserneqarnissaanut Imigassaq pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinnissaanut allannguutissamik saqqummiusseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraatit)

Imigassaq pillugu Inatsisartut inatsisaani § 28-p atorunnaarsinnissaanut siunnersuuteqaqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut, taamaasilluni imigassaq nioqqutissanut allanut naleqqiullugu saagorsimajunnaartussanngorlugu.

(Inatsisartunut ilaasortaq Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraatit)

Ullorissap ataatsip qaamanera annikikkaluartoq, qilammi ulloriarpassuit qaamanermik annertoorujussuarmik pilersitsisarput. Ullorissat assersuutaapput; - uppersaataapput, - inuiattut ataatsimoorangatta nukimmik annertoorujussuarmik pilersitseqatigiissinnaasartugut. Tamattatoruna imigassaq pillugu nunatta politik kissaa ataatsimoorluta

kititseqatigiiffigisigu. Taamatut nukik anginerpaaq pilersissavarput. Isummatigut assigiinngissuserput ajoqqutitut pinnagu, maani nunami isummat assigiinngissusaat nukittoqqutaanarli.

Imigissaq pillugu oqallinnermi maluginiagassat marluupput. Tassalu, inuit imigassaq pillugu matoqqanerulersitsinissamat illersuisut. Appaatullu, ammanerulersitsinissamat illersuisut. Illuatungeriinni isuma katersuuffigineqarparpaaq, illuatungerisanut akerlilersuinissaq.

Isummat katersuuffissaqarsinnaanerat suli naammattumik isummorsorfigalugu ujartuiffigineqanngilaq. Massakkullu Inatsisartuni oqallinnermi takussavarput, Inatsisartunut ilaasortat ima isummertaatsimikkut inersimatiginersut, allaat isummat assigiinngitsut katersorlugit, ataatsimoorfissaqalersillugillu inuiaqatigut amerlanerpaat naammagisaanik aalajangiisinnaalerluta. Anersaaq taannaavoq, ullumikkut maani inersuarmi Inuit Ataqtigiit ujartugassarput. Oqallinnissamat tamassi tikilluaritsi.

Inuiattut unammilligassagut ammasumik oqallisigiuarmissaat qanorlu qaangernissaannut ataatsimoorfissatsinnik ujartuuartariaqarnerput tamatsinnut pisussaaffiliivoq.

Imigassamik nunatsinni atuinita ukiut 30-t kingulliit appariartuinnarnera naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaataani takuneqarsinnaavoq. Naatsorsueqqissaartarfiuttaaq kisitsisaataani takuneqarsinnaavoq 2015-imiit 2016-imut imigassartornerput qaffalaarsimariarluni 2017-imi 2016-imut sanilliullugu appariarsimanera. Ukiuni qulikkaani kingullerni imigassartornikillisimanerput pitsaasutut naliligassaagaluartoq aamma nassuerutigisariaqarparput suli inuiaqatigiittut imigassartorsimanermit aallaavilinnik unammilligassaqaratta imaannaanngitsunik.

Inuit Ataqtigiit qularinngilluinnarparput inuiattut unammilligassatta aqqiiviginissaannik anersaaqarluta tamatta sulerusussuseqartugut. Sineriassuatsinni isummagut assigiinngisitaartut ajugaaniutigalugit uniinnarata, immitsinnut tusarnaarsinnaassuseqarluta unammilligassatta aqqiiviginissaannut ujartueqatigiinniarta. Aamma imigassartoriaatsitta uatsinnut unammilliisup aqqiiviginissaanut.

Kialuunniimmi inersimasup innuttaaqataasullu isumagisassarivaa meeqqat toqqissumik nunatsinni peroriartornissaat. Inersimasuusugut nalunngilluinnarparput meerarpassuit imigassamik atornerluinnermi atugarliortinneqartartut, taamaammat akisussaaffik tamatsinniittoq tigusariaqarparput. Meeqqammi inatsisiliortuunngillat, uagununa inersimasut

inatsisiliortut, meeqqanut inuiaqatigiinnullumi tamanut toqqissimatitsinissamik qulakkeerinnissallutik sinaakkusiortussat.

Suniluunniit aqqivigiumasatsinni aaqiinialersilluta inatsisiliarisagut kisimiillutik aaqqiinnaanngillat aamma imigassamut inatsisiliornermi tamanna soorunami atuuppoq. Inatsisiliagulli tassaasussaapput aaqqiivigerusutatsinnut toqqammavissiillutik sinaakkusiisussat. Innuttaasulli aaqqiivigerusutatsinnut peqataasutut piginneqataasutullu misigitinngikkutsigit suleqataatilingikkutsigillu alloriarfigerusutarput ajornarnerulersarpoq.

Inuttut imminut akisussaafiginitta puigunnginnissaa uummammioriuarnissaalu ilinnut uannullu akisussaaffiliivoq. Siunissarpummi tamatta akisussaaffigaarput pisussaaffiliisoq.

Pinaveersaartitsineq, siusissukkut iliuuseqarneq suliassa qarfiillu akimorlugit sulisinnaassuseqarneq imigassartoriaatsitta ullumerniit pitsaanerulernissaanut aaqqiissutissatta ilagaat.

Pinaveersaartitsinermi kulturilerineq timersornerlu avaqqussinnaanngivissorpagut, timikkut anersaakkullu nukimmik inuunerissaarnermut aqutissiuuseqataasartut pingaernerit ilagimmatigit. Peqqinnerusumik inuuneqarnissamik ujartuineq anguniagaqarnerlu tamatsinniittariaqarpoq. Isumassortariaqartunilli aamma ilaqartilluta inuunermit peqqinnerusumut appakaannissamut ikorfartuinissarput pisariaqarluinnarpoq. Taamaammat siusissukkut iliuuseqarsinnaanermut nukittorsaajuartariaqarpugut taamaaliussaguttalu pisortani suliassa qarfiit akimorlugit, inuussutissarsiortunik susasaqartunillu allanik suleqateqarluni sulineq maannamiit pitsaaneruserumik ingerlasariaqarpoq.

Inuit Ataqtigiit aasap ingerlanerani maluginiarpaat Peqqissutsimut Naalakkersuisoq imigassamut inatsimmik allannguinnikkallarnissamik oqariartuuteqartoq. Inatsimmittaaq allannguisimanerup piffissaq nallerpat nalilersuiffiqarnissaanik oqariartuuteqarfiusumik.

Isertuunneqarsinnaanngilaq ulloq manna tikillugu imigassaq pillugu inatsit siorna aaliangiunneqartoq oqallisaangaatsiarsimasoq. Aaliangiinermi Inuit Ataqtigiit akisussaaqataavugut, qulaanili aaliangiiffissatut siunnersuutaasut ilaannut isumaqataaffeqaratta oqaloqataanissarput naatsorsuutigineqassaaq.

Taamak oqariarluta, Peqqissutsimut Naalakkersuisup piffissami aggersumi nalilersuisoqarnissaanik oqariartuutaa ilalernartipparput, inatsisiliattami pingaarutillit ullormiit ullormut nikerartippallaannginnissaat pingaartutut isigigatsigu. Tassami kikkut pissaanermiinnerat aallaavigalugu inatsisit

nikerartinneqartalissagalarpata inuiaqatigiit patajaatsumik ingerlanissaat innarlarsinnaavarput. Taamatulli oqariarluta manngertisimaaginnarani aaqqittariaqartut piugaangata aaqqiivigisarnissaat pissusissamisoortoq aamma oqaatigissavarput.

Imigassartoriaasitta inuiaqatigiittut annertumik unammilligassaqaqtitsinerani pingaartutut isigaarput isummat assigiinngitsut ajugaaniutinngornagit naapeqatigiinnissamut matuersaataasariaqartut. Inuiaqatigiinukua qanoq ittut pilersikkumagigut? Siunissaruna qanoq ittoq pisariaqartikkipput ilusilersorusukkippullu? Tamakkuupput apeqqutit ilamininngui isummat assigiinngitsut naapisinniarnernanni akisariaqakkat ilagisaat.

Aaliangiiffigisassatut siunnersuut imm. 52 taperserlugu Peqqissutsimut Isumaginninnermullu Ataatsimiitsitaliami sukumiisumik suliarineqarnissaa innersuupparput.

Aaliangiiffigisassatut siunnersuut imm. 53 taamak isikkoqartillugu tapersinngilarput taamaattorli Peqqissutsimut Isumaginninnermullu Ataatsimiitsitaliami sukumiisumik suliarineqarnissaa innersuupparput. Ataatsimiitsitaliap sulinermini susassaqaqtunik peqataatitsilluni ammasarfiit allanngortinneqarsinnaanerata piffissanersoq qanorluunniit aaqqinneqarsinnaanersoq nalilersuiffigisagaat innersuupparput tassungalu ilanngullugu Imigiassaq Ikiaroorartorlu pillugit Siunnersuisooqatigiit sulinermi aamma akuutissagaat kaammattuutigalutigu.

Aalajangiiffigisassatut siunnersuut imm. 54 siunnersuuteqaqtumit sukateriffigineqarniartutut paasigatsigu imaattumik allannguutissatut siunnersuuteqarfigaarput:

Imigassamut inatsimmi imigassat aalakoornartortallit pillugit pilerisaarutit suulluunniit inerteqqutaanerata nalilersorluagaasumik taamallu sakkortutiginnigsumik taarserneqarnissaanut Imigassaq pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinnissaanut allannguutissamik saqqummiusseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. (Allannguutissatut siunnersuummi nunatsinni immiorfiit pilerisaarisinnaanerisa periarfissinneqarnissaa minnerpaamik ilanngunneqassaaq).

Allannguutissatut siunnersuuteqarfialugu Peqqissutsimut Isumaginninnermullu Ataatsimiitsitaliami imm. 54 suliarineqarnissaa innersuupparput.

Aalajangiiffigisassatut siunnersuut imm. 55 taamak isikkoqartillugu tapersinngilarput taamaattorli Peqqissutsimut Isumaginninnermullu Ataatsimiitsitaliami sukumiisumik suliarineqarnissaa innersuupparput. Ataatsimiitsitaliap sulinermini susassaqartunik peqataatitsilluni siunissami nunatsinni imigassaarniarnerup qanoq ittuunissaanik nalilersuiffigissagaat innersuupparput tassungalu ilanngullugu Imigiassaq Ikiaroorntorlu pillugit Siunnersuisooqatigiit sulinermi aamma akuutissagaat kaammattuutigalutigu.

Qulaani aaliangiiffigisassatta taaneqartut ataatsimiitsitaliami suliarilluarneqarnissaat kissaatigaarput sulinermilu Imigassaq Ikiaroorntullu pillugit Siunnersuisooqatigiit imaluunniit allatut susassaqartunik katitigaasumik aaqqiilluni isummat assigiinngitsut naapiffissanik siunissamat attanneqarsinnaasunik suliakkerneqarsinnaanerat isumaliutigineqassasoq innersuullutigu. Nikerarpallaarfiusumimmi imigassaq pillugu politikkeqalissanngitsugut kissaatiginarmat inuiattummi unammilligassatta ilaannik pitsanngorsaannissamat toqqammavissagut inatsisiliornikkut sinaakkusiorfissarigatsigit.